OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

15.11.2022

LsN Tanja Innanen
LsN Virpi Koivu

Lakivaliokunnalle

HALLITUKSEN ESITYS 106/2022 VP EDUSKUNNALLE LAEIKSI RIKOSREKISTERITIETOJEN SÄILYTTÄMISESTÄ JA LUOVUTTAMISESTA SUOMEN JA MUIDEN EUROOPAN UNIONIN JÄSENVALTIOIDEN VÄLILLÄ ANNETUN LAIN JA SIIHEN LIITTYVIEN LAKIEN MUUTTAMISESTA; OIKEUSMINISTERIÖN VASTINE ESITETTYIHIN LAUSUNTOIHIN

Perustuslakivaliokunnan lausunto 46/2022 vp

Oikeusministeriö toteaa, että perustuslakivaliokunnan lausunto ei edellytä muutoksia hallituksen esitykseen.

Hallintovaliokunnan lausunto 26/2022 vp

Hallintovaliokunta toteaa lausunnossaan, että hallituksen esityksessä pakkokeinolakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi säännös (9 luvun 3 a §), jossa säädettäisiin kolmannen maan kansalaisen sormenjälkien ottamisesta, jos hänet on lainvoimaisesti tuomittu vähintään kuuden kuukauden vankeusrangaistukseen eikä sormenjälkiä ole otettu jo rikoksen esitutkinnassa. Ehdotuksen mukaan sormenjäljet ottaa poliisi, joka tälläkin hetkellä vastaa pääosin sormenjälkien ottamisesta. Kolmannen maan kansalainen voidaan velvoittaa saapumaan sopivaan toimipaikkaan, ja hänet voidaan myös noutaa sormenjälkien ottamista varten.

Pakkokeinolakiin ehdotettu säännös perustuu ECRIS-TCN-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan b alakohdan ii alakohtaan, jossa edellytetään jäsenvaltion tallentavan kolmannen maan kansalaisen sormenjälkitiedot ECRIS-TCN-järjestelmään jommankumman asetuksessa säädetyn minimivaatimuksen mukaisesti. Hallituksen esitykseen si-

Postiosoite Postadress	Käyntiosoite Besöksadress	Puhelin Telefon	Faksi Fax	S-posti, internet E-post, internet
Oikeusministeriö PL 25 FI-00023 Valtioneuvosto Finland	Eteläesplanadi 10 00130 Helsinki Finland	0295 16001 Internat. +358 295 16001	09 160 67730 Internat. +358 9 160 67730	kirjaamo.om@gov.fi www.oikeusministerio.fi www.justitieministeriet.fi

sältyvä ehdotus on ensimmäisen vaihtoehdon mukainen. Esityksen perustelujen mukaan sen on katsottu johtavan rajoitetumpaan sormenjälkitietojen keräämiseen ja vastaavan siten paremmin biometrisiä tietoja koskevaa tietosuojasääntelyä sekä perustuslakivaliokunnan ECRIS-TCN-asetuksen neuvottelujen aikana esittämää kantaa. Ehdotettua vaihtoehtoa voidaan perustelujen mukaan pitää riittävänä ECRIS-yhteistyön kannalta. Esityksessä vankeusrangaistuksella tarkoitetaan myös ehdollista rangaistusta. Toinen asetuksen mahdollistama minimivaihtoehto on sormenjälkien ottaminen, kun kolmannen maan kansalainen on tuomittu rikoksesta, josta voidaan määrätä enimmillään vähintään 12 kuukauden vankeusrangaistus. Tämän vaihtoehdon etuna olisi ollut, että edellytysten täyttymistä olisi todennäköisesti yksinkertaista arvioida jo esitutkintavaiheessa, mutta sen on perustelujen mukaan arvioitu johtavan suurempaan määrään sormenjälkitietoja, koska tallentamisvelvollisuus olisi myös tilanteissa, joissa tuomioistuin on tuominnut sakkorangaistuksen tai lyhyemmän kuin kuuden kuukauden vankeusrangaistuksen. *Hallintovaliokunta esittää, että lakivaliokunta arvioisi vielä näiden vaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuutta.*

Oikeusministeriö viittaa ensinnäkin perustuslakivaliokunnan lausuntoon 46/2022 vp, jossa ei edellytetty muutoksia hallituksen esitykseen. Lisäksi oikeusministeriö viittaa perustuslakivaliokunnan lausuntoon 53/2017 vp, jossa perustuslakivaliokunta piti Suomen ensisijaista neuvottelukantaa, jonka mukaan on perusteltua, että ECRIS-TCN-järjestelmään talletetaan sormenjälkitiedot, jos ne on kerätty kansallisen lainsäädännön mukaisesti rikosprosessin aikana ja henkilö on tuomittu vapausrangaistukseen, valtiosääntöisesti perusteltuna. Perustuslakivaliokunta totesi mainitussa lausunnossa myös, että enemmistön kantana neuvotteluissa on, että jäsenvaltioiden lainsäädäntöä tulee yhdenmukaistaa vähintäänkin siten, että kansallisen lain mukaisten menettelyjen lisäksi luodaan minimisääntely, jossa määritellään sormenjälkitietojen ECRIS-TCN-järjestelmään tallettamisen ja siten myös keräämisen vähimmäistaso jäsenvaltioissa. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan valtioneuvosto katsoo voivansa nykyisessä neuvottelutilanteessa hyväksyä myös eräitä tallettamisen ja keräämisen suhteen rajattuja sääntelyvaihtoehtoja. Valiokunnan mielestä valtioneuvosto voi tukea kerättävien ja talletettavien tietojen oikeasuhteiseen rajaukseen perustuvia sääntelymalleja. Valtioneuvoston ei kuitenkaan tule hyväksyä sellaisia vaihtoehtoja, jotka merkitsisivät olennaisesti laajempaa sormenjälkitietojen tallettamista ja keräämistä ja siten yksityiselämän ja henkilötietojen suojaa huonommin turvaavia sääntelyitä. Oikeusministeriö toteaa, että toisen vaihtoehdon valitseminen minimisääntelyn pohjaksi kattaisi myös tekoja, joista seuraa sakkorangaistus.

Oikeusministeriö viittaa myös hallituksen esityksessä esitettyihin perusteluihin (erityisesti s. 15-19), joissa muun ohella todetaan, että keskeistä tallentamisvelvollisuuden kannalta on, että kyse on rikosasioihin liittyvistä arkaluonteisista henkilötiedoista. Sormenjälkitiedot kuuluvat lisäksi rikosasioiden tietosuojalain 11 §:ssä ja tietosuoja-asetuksen 9 artiklassa tarkoitettuihin erityisiin henkilötietoryhmiin. Perusteluissa todetaan, että artiklan 1 kohdan b alakohdan ii alakohdassa tarkoitetun ensimmäisen vaihtoehdon mukainen sormenjälkitietojen tallettaminen rajaisi tallentamisen vain niihin tilanteisiin, joissa kolmannen maan kansalainen on tuomittu vähintään kuuden kuukauden vankeusrangaistukseen. Vaihtoehdon mukainen edellytys täyttyisi vasta tuomion antamisen jälkeen, joten lähtökohtana voidaan katsoa olevan, että sen edellyttämät sormenjälkitiedot voitaisiin kaikilta osin kerätä vasta tässä vaiheessa. Ensimmäisen vaihtoehdon osalta tallentamisen voidaan katsoa olevan rajoitetumpaa kuin toisen vaihtoehdon, jossa sormenjälkitiedot tulee tallentaa, kun kolmannen maan kansalainen on tuomittu rikoksesta, josta voidaan määrätä jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti enimmillään vähintään 12 kuukauden vankeusrangaistus. Toisen vaihtoehdon etuna olisi, että sen edellytysten täyttymistä olisi todennäköisesti yksinkertaista arvioida jo esitutkintavaiheessa. Sen voidaan arvioida kuitenkin johtavan suurempaan määrään sormenjälkitietoja, sillä toisen vaihtoehdon mukaan tallentamisvelvollisuus olisi myös tilan-

teissa, joissa tuomioistuin on tuominnut sakkorangaistuksen tai lyhyemmän kuin kuuden kuukauden vankeusrangaistuksen. Perusteluissa myös todetaan, että myös toisen vaihtoehdon mukaisessa ratkaisussa olisi todennäköisimmin tarpeen kerätä sormenjälkitietoja myös tuomion jälkeen, jos jostain syystä tiedot olisivat jääneet keräämättä esitutkinnan aikana. Toisen vaihtoehdon valitseminen olisi tarkoittanut, että myös sen osalta olisi tullut lisäksi säätää jälkikäteisestä sormenjälkien keräämisestä.

Esityksen perusteluissa on todettu, että ensimmäisen vaihtoehdon mukainen säännös rajoittaisi paremmin sormenjälkitietojen tallentamisen ja keräämisen siihen laajuuteen, joka on välttämätöntä ECRIS-yhteistyön näkökulmasta ja muutoinkin oikeasuhtaista ja hyväksyttävää.

Esityksen mukaan nykyistä käytäntöä koskevan poliisin arvion mukaan vankeusuhkaisista teoista sormenjälkitiedot rekisteröidään kattavasti kiinni saaduista epäillyistä. Tämä koskee myös kaikkia kiinnisaatuja rikoksesta epäiltyjä kolmannen maan kansalaisia. Kolmannen maan kansalaisten osalta sormenjälkitietojen rekisteröinti on jopa kattavampaa kuin Suomen kansalaisten osalta, koska heidät usein otetaan kiinni tai vangitaan paonuhan vuoksi, jolloin myös sormenjälkitiedot saadaan kerättyä ja rekisteröityä. Poliisihallitus on katsonut lausunnossaan uuden pakkokeinolain mukaisen tehtävän olevan määrältään pieni, koska vankeusuhkaisista teoista epäillyiltä kolmansien maiden kansalaisilta sormenjäljet otetaan pääsääntöisesti aina jo esitutkinnassa.

Koska asetuksen 5 artiklan 1 kohdan b alakohdan i alakohdan mukaan ECRIS-TCN-järjestelmään tallennetaan myös sormenjälkitiedot, jotka on otettu kansallisen lainsäädännön mukaisesti rikosasian käsittelyn yhteydessä eli kaikki kolmannen maan kansalaiselta esitutkinnan aikana kerätyt sormenjälkitiedot, tällä perusteella sormenjälkitietoja tullaan käytännössä tallentamaan laajemmin kuin ii alakohdan valinnaisen ensimmäisen minimivaihtoehdon nojalla. Tallentamisesta ehdotetaan säädettäväksi 1. lakiehdotuksen 13 a §:n 1 momentin 3 kohdassa.

Sisäministeriöllä, Poliisihallituksella, Rajavartiolaitoksella ja Tullilla ei ole ollut lausunnoissaan huomautettavaa ehdotettuun sääntelyyn, eikä sen toimivuuteen. Kuten edellä on todettu, myös toisen minimivaihtoehdon valitseminen olisi tarkoittanut, että myös sen osalta olisi tullut lisäksi säätää jälkikäteisestä sormenjälkien keräämisestä.

Kansallisen liikkumavarakäytön osalta esityksessä todetaan (s. 86 ja 87), että perustuslakivaliokunta on tulkintakäytännössään pitänyt tärkeänä, että siltä osin kuin EU:n lainsäädäntö edellyttää kansallista sääntelyä tai mahdollistaa sen, tätä kansallista liikkumavaraa käytettäessä otetaan huomioon perus- ja ihmisoikeuksista seuraavat vaatimukset (ks. PeVL 25/2005 vp). Valiokunta on tämän johdosta painottanut, että hallituksen esityksessä on erityisesti perusoikeuksien kannalta merkityksellisen sääntelyn osalta syytä tehdä selkoa kansallisen liikkumavaran alasta (PeVL 26/2017 vp, s. 42, PeVL 2/2017 vp, s. 2, PeVL 44/2016 vp, s. 4). Perustelujen mukaan siltä osin kuin ECRIS-TCN-asetus mahdollistaa kansallisia ratkaisuja, lakiehdotuksissa käytettäisiin liikkumavaraa siten, että perus- ja ihmisoikeuksiin puututtaisiin ainoastaan siinä laajuudessa kuin se on välttämätöntä asetuksen täytäntöönpanon kannalta. Pakkokeinolakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset, joiden nojalla kolmannen maan kansalaiselta voitaisiin ottaa ECRIS-TCN-asetuksessa säädettyä tarkoitusta varten sormenjäljet, jos hänet olisi lainvoimaisesti tuomittu vähintään kuuden kuukauden vankeusrangaistukseen ja sormenjälkiä ei olisi otettu jo rikoksen esitutkinnassa. Ehdotus vastaisi 5 artiklan 1 kohdan b alakohdan ii alakohdan osalta ensimmäistä vaihtoehtoa, jonka katsotaan johtavan rajoitetumpaan sormenjälkien keräämiseen. Lisäksi ne sormen-

jäljet, joita ei olisi otettu jo esitutkinnan aikana, mutta jotka asetus edellyttää tallennettavaksi ECRIS-TCN-järjestelmään, ehdotetaan otettavaksi lainvoimaisen tuomion antamisen jälkeen, jolloin sormenjälkiä kerättäisiin vain siltä osin kuin asetus sitä edellyttää. Ottaen huomioon kyseisten tietojen arkaluonteisuus, ehdotuksissa on pyritty noudattamaan henkilötietojen käsittelyn minimointiperiaatetta ja perusoikeuksiin liittyvää oikeasuhtaisuuden vaatimusta.

Oikeusministeriö viittaa myös tietosuojavaltuutetun antamaan lausuntoon (s. 2), jossa todetaan, että apulaistietosuojavaltuutettu pitää perusteltuna, että siltä osin kuin ECRIS-TCN-asetus mahdollistaa kansallisia ratkaisuja, kansallisesti käytettäisiin liikkumavaraa siten, että nyt säädettävänä olevassa lakikokonaisuudessa henkilöiden tietosuojaan ja yksityisyyden suojaan puututtaisiin ainoastaan siinä laajuudessa kuin se on tarpeellista/välttämätöntä asetuksen täytäntöönpanon kannalta. Hallituksen esityksestä on apulaistietosuojavaltuutetun mukaan nähtävissä, että valmistelussa on huomioitu tietosuoja- ja tietoturvanäkohtia. Hän korostaa, että erityisesti välttämättömyyskriteeri on huomioitava säädettäessä arkaluonteisten tai erityisiin henkilötietoihin kuuluvien tietojen käsittelystä. Tässä esityksessä näitä tietoja ovat ainakin rikostuomioita ja rikoksia koskevat henkilötiedot sekä biometrisinä tietoina käsiteltävät sormenjälkitiedot ja kasvokuvatiedot. Apulaistietosuojavaltuutetun mukaan ottaen huomioon henkilötietojen käsittelyn minimointivaatimuksen on pidettävä tarkoituksenmukaisena, että pakkokeinolakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset, joiden nojalla kolmannen maan kansalaiselta voitaisiin ottaa ECRIS-TCN-asetuksessa säädettyä tarkoitusta varten sormenjäljet, jos hänet olisi lainvoimaisesti tuomittu vähintään kuuden kuukauden vankeusrangaistukseen ja sormenjälkiä ei olisi otettu jo rikoksen esitutkinnassa. Ehdotus vastaisi ECRIS-TS:n asetuksen 5 artiklan 1 kohdan b alakohdan ii alakohdan osalta ensimmäistä vaihtoehtoa, jonka katsotaan johtavan rajoitetumpaan sormenjälkien keräämiseen.

Oikeusministeriö vielä viittaa professori Voutilaisen antamaan lausuntoon (s. 1), jossa todetaan, että hallituksen esityksen lakiehdotusten ja unionin sääntelyn perusteella käsiteltäisiin kolmannen maan kansalaisten biometrisiä tietoja, jotka ovat tietosuojasääntelyssä tarkoitettuja erityisiin henkilötietoryhmiin kuuluvia tietoja ja kansallisesti valtiosääntöisesti arvioiden henkilön yksityiselämän suojan ydinalueeseen kuuluvia arkaluonteisia tietoja (esim. PeVL 37/2013 vp). Tämän johdosta tällaisia tietoja sisältävien rekisterien perustamista on arvioitava perusoikeuksien rajoitusedellytysten, erityisesti rajoitusten hyväksyttävyyden ja oikeasuhtaisuuden, kannalta (esim. PeVL 29/2016 vp, PeVL 21/2012 vp, PeVL 47/2010 vp sekä PeVL 14/2009 vp). Sormenjälkitiedot tallennettaisiin järjestelmään, jos ne on kerätty rikosprosessissa tai jos niitä ei ole kerätty rikosprosessin yhteydessä, tallennettaisiin tiedot, jos kolmannen maan kansalainen on tuomittu vähintään kuuden kuukauden vankeusrangaistukseen. Ehdotus perustuu ECRIS-TCN-asetuksessa säädettyyn liikkumavaraan. Ehdotettua sormenjälkitietojen tallentamista koskevaa liikkumavarasäännöstä voidaan pitää oikeasuhtaisena ja hyväksyttävänä suhteessa niihin tarkoituksiin, joissa tietoja käytetään henkilön henkilöllisyyden varmentamiseksi.

Oikeusministeriö katsoo, että ei ole perusteita muuttaa esityksessä ehdotettua sääntelyä.

Henkilötietojen käsittely

Professori Voutilainen kiinnittää lausunnossaan huomiota sormenjälkien osalta salassapitosääntelyyn ja katsoo, että sääntely ei ole lähtökohdiltaan ongelmallinen. Hänen mukaansa kuitenkin jossakin määrin tulkinnanvaraiseksi jäävät tilanteet, joissa 1. lakiehdotuksen 13 a §:n 3 momentin mukaan "Oikeusrekisterikeskus säilyttää kopion ECRIS-TCN-järjestelmään tallennetuista tiedoista ja niiden muutoksista. Tiedot poistetaan, kun tietue

poistetaan ECRIS-TCN-järjestelmästä". Professori Voutilainen pitää epäselvänä sitä, mihin sormenjälkitietojen salassapito perustuisi, ja katsoo, että tältä osin sääntelyä tai sen perusteluja tulisi jollakin tavalla tarkentaa salassapitoon liittyvien tulkintaongelmien välttämiseksi ja salassapitosääntelyn yhtenäisyyden vuoksi.

Professori Voutilainen kiinnittää lisäksi huomiota hallituksen esityksen 1. lakiehdotuksen 13 a §:n 2 momenttiin, jonka mukaan "Oikeusrekisterikeskuksella on oikeus saada 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetut sormenjälkitiedot poliisilta ja käsitellä niitä tietojen tallentamiseksi tietueeseen sekä tietojen oikaisemiseksi, muuttamiseksi tai poistamiseksi". Säännösehdotus tarkoittaa Oikeusrekisterikeskuksen tiedonsaantioikeutta arkaluonteiseen ja salassa pidettävään tietoon. Tästä syystä säännösehdotusta tulisi Voutilaisen mukaan täydentää edellä selostetun perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännön mukaisesti siten, että tiedonsaantioikeus on salassapitosäännösten estämättä ja tiedonsaanti tulisi rajoittaa tarpeellisuusedellytykseen. Vastaava puute on Voutilaisen näkemyksen mukaan 1. lakiehdotuksen 13 b §:n 1 momentissa ja 13 c §:n 1 momentissa.

Oikeusministeriö toteaa aluksi, että viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999, julkisuuslaki) 24 §:n 1 momentin 28 kohdan mukaan salassa pidettäviä ovat muun muassa *hallintoviranomaisen asiakirjat ja rekisterit, jotka sisältävät tietoja tuomitusta taikka vangitusta tai muutoin vapautensa menettäneestä henkilöstä*, samoin rikos- ja sakkorekisteriin sisältyvät tiedot. Siinä vaiheessa, kun sormenjäljet ovat vielä poliisin ylläpitämissä rekistereissä, niiden salassapito perustuu saman momentin 4 kohtaan. Oikeusministeriö viittaa hallituksen esityksen perusteluihin (s. 14), joiden mukaan ehdotetun kansallisen kopion säilyttäminen tapahtuisi ECRIS-kokonaisuuteen liittyvässä kansallisessa CRIS-järjestelmässä, jota Oikeusrekisterikeskus käyttäisi muun ohella rikos- ja sakkorekistereistä saatujen tietojen ja sormenjälkitietojen välittämiseen ECRIS-TCN:ään. Vaikka biometrisiä tietoja ei ole säädetty kattavasti ja nimenomaisesti salassa pidettäviksi tiedoiksi (PeVL 40/2021 vp, kohta 37), lakiehdotuksessa tarkoitettu kopio rinnastuisi selkeästi asiakirjaan tai rekisteriin, joka sisältää tietoja tuomitusta henkilöstä, ja sisältäisi rikosrekisteristä tai sakkorekisteristä haettujen tietojen lisäksi myös tuomitun sormenjäljen. Julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 28 kohdan mukaisen salassapitovaatimuksen voidaan siten katsoa kattavan kopioon sisältyvät sormenjäljet, eikä erillinen salassapitosäännös ole tässä tapauksessa tarpeen.

Sormenjälkien salassapito perustuu kansalliseen lainsäädäntöön. Henkilötietojen käsittelystä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annettu laki (1054/2018, rikosasioiden tietosuojalaki) ja EU:n yleinen tietosuoja-asetus eivät aseta sormenjäljille erityisiä salassapitovaatimuksia. Ne ovat kuitenkin erityinen henkilötietoryhmä, jonka käsittelyä koskevat tiukemmat käsittelyn edellytykset rikosasioiden tietosuojalain 11 §:n ja EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen 9 artiklan mukaisesti, ja muuhun lainsäädäntöön perustuvat salassapitovaatimukset on huomioitava myös sormenjälkitietoja käsiteltäessä. Perustuslain tulkintakäytännössä erityiset henkilötietoryhmät kuuluvat samalla arkaluonteisiin henkilötietoihin.

Perustuslakivaliokunta on antanut erityistä merkitystä luovutettavien tietojen luonteelle arkaluonteisina tietoina arvioidessaan täsmällisyyttä ja sisältöä. Mikäli ehdotetut säännökset tietojen luovutuksesta ovat kohdistuneet myös arkaluonteisiin tietoihin, on tavallisen lain säätämisjärjestyksen käyttämisen edellytyksenä ollut sääntelyn täsmentäminen selostetun perustuslakivaliokunnan viranomaisten tietojen saamista ja luovuttamista salassapitovelvollisuuden estämättä koskevaa sääntelyä koskevan käytännön mukaiseksi (ks. PeVL 15/2018 vp ja esim. PeVL 38/2016 vp). Perustuslakivaliokunta on arvioinut tietojen luovuttamista koskevaa sääntelyä erityisesti viranomaisten osalta ja on kiinnittänyt huomiota muun muassa siihen, mihin ja ketä koskeviin tietoihin tiedonsaantioikeus ulottuu ja miten tiedonsaantioikeus sidotaan tietojen välttämättömyyteen. Viranomaisen

tietojensaantioikeus ja tietojenluovuttamismahdollisuus ovat voineet liittyä jonkin tarkoituksen kannalta "tarpeellisiin tietoihin", jos tarkoitetut tietosisällöt on pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi. Jos taas tietosisältöjä ei ole samalla tavoin luetteloitu, sääntelyyn on pitänyt sisällyttää vaatimus "tietojen välttämättömyydestä" jonkin tarkoituksen kannalta (ks. esim. PeVL 17/2016 vp, s. 2—3 ja siinä viitatut lausunnot). Valiokunta ei toisaalta ole pitänyt hyvin väljiä ja yksilöimättömiä tietojensaantioikeuksia perustuslain kannalta mahdollisina edes silloin, kun ne on sidottu välttämättömyyskriteeriin (esim. PeVL 19/2012 vp).

Oikeusministeriö kiinnittää huomiota siihen, että tietosuojalainsäädäntö edellyttää jo sellaisenaan, että kaikki henkilötietojen käsittely on tarpeellista. Lähtökohtaisesti tarpeellisuusvaatimuksesta säätäminen toistamiseen ei olisi tarkoituksenmukaista. Toisaalta on huomioitava sormenjälkitietojen luonne erityisenä henkilötietoryhmänä ja arkaluonteisina henkilötietoina. Perustuslakivaliokunta on vakiintuneesti korostanut tarvetta rajata arkaluonteisten henkilötietojen käsittely välttämättömään (ks. HE, s. 82-83). Ehdotettu 13 a §:n 2 momentti tarkoittaisi arkaluonteisten henkilötietojen luovuttamista poliisin rekisteristä. Valiokunta on antanut erityistä merkitystä luovutettavien tietojen luonteelle arkaluonteisina tietoina arvioidessaan täsmällisyyttä ja sisältöä. Mikäli ehdotetut säännökset tietojen luovutuksesta ovat kohdistuneet myös arkaluonteisiin tietoihin, on tavallisen lain säätämisjärjestyksen käyttämisen edellytyksenä ollut sääntelyn täsmentäminen selostetun perustuslakivaliokunnan viranomaisten tietojen saamista ja luovuttamista salassapitovelvollisuuden estämättä koskevaa sääntelyä koskevan käytännön mukaiseksi (ks. PeVL 15/2018 vp ja esim. PeVL 38/2016 vp). Perustuslakivaliokunta on arvioinut tietojen luovuttamista koskevaa sääntelyä erityisesti viranomaisten osalta ja on kiinnittänyt huomiota muun muassa siihen, mihin ja ketä koskeviin tietoihin tiedonsaantioikeus ulottuu ja miten tiedonsaantioikeus sidotaan tietojen välttämättömyyteen. Viranomaisen tietojensaantioikeus ja tietojenluovuttamismahdollisuus ovat voineet liittyä jonkin tarkoituksen kannalta "tarpeellisiin tietoihin", jos tarkoitetut tietosisällöt on pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi. Jos taas tietosisältöjä ei ole samalla tavoin luetteloitu, sääntelyyn on pitänyt sisällyttää vaatimus "tietojen välttämättömyydestä" jonkin tarkoituksen kannalta (ks. esim. PeVL 17/2016 vp, s. 2—3 ja siinä viitatut lausunnot). Valiokunta ei toisaalta ole pitänyt hyvin väljiä ja yksilöimättömiä tietojensaantioikeuksia perustuslain kannalta mahdollisina edes silloin, kun ne on sidottu välttämättömyyskriteeriin (esim. PeVL 19/2012 vp).

Perustuslakivaliokunta ei ole lausunnossaan 46/2022 vp esittänyt ehdotettuja säännöksiä koskevia huomautuksia. Ehdotetun sääntelyn yksityiskohtaisuutta ja tarkkarajaisuutta on kuitenkin hyvä tarkastella kokonaisuutena perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön valossa. Ehdotetun 13 a §:n 1 momentin mukaisesti tallennettavista tiedoista säädettäisiin tyhjentävästi. Sormenjälkitiedot haettaisiin jokaisesta kolmannen maan kansalaisesta, jonka osalta tietojen tallentamisvaatimus ECRIS-TCN –järjestelmään täyttyisi. Tämä on jo lähtökohtaisesti välttämätöntä, jotta rekisterinpitäjä pystyisi noudattamaan asetuksessa säädettyä velvoitetta. Sen sijaan, että sormenjälkitietojen saanti 13 a §:n 2 momentin mukaisesti sidottaisiin tietojen välttämättömyyteen lisäämällä säännökseen sana ”välttämätöntä”, tarkoituksenmukaisin tapa sitoa tiedonsaanti tietojen välttämättömyyteen on oikeusministeriön käsityksen mukaan tyhjentävä sääntelytapa siltä osin kuin on kyse tietueeseen tallennettavista tiedoista, kuten hallituksen esityksessä on ehdotettu. On syytä huomata, että ECRIS-TCN –asetus ei jätä rekisterinpitäjälle harkinnanvaraa sormenjälkien osalta. Oikeusministeriö katsoo kuitenkin, että 13 a §:n 1 momentin johtolausetta olisi mahdollista täsmentää siten, että säännöksestä ilmenee, kenen tietoja järjestelmään tallennettaisiin lisäämällä siihen alla ehdotetulla tavalla ”rikoksesta tuomitusta asetuksen 3 artiklan 7 kohdassa tarkoitetusta kolmannen maan kansalaisesta”. Poliisin rekistereitä koskevan julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 4 kohdan huomioiden olisi lisäksi selkeämpää, jos ehdotettua 13 a §:n 2 momenttia täsmennetään siten, että säännöksessä viitattaisiin tietojen salassa pidettävään luonteeseen. Tiedot ovat salassa pidettäviä myös silloin,

kun ne ovat tietoja vastaanottavan viranomaisen järjestelmässä. Ehdotettu 13 b § täydentäisi sääntelyä siten, että niissä tilanteissa, joissa sormenjälkiä ei ole saatavilla 13 a §:n soveltamiseksi, Oikeusrekisterikeskus voisi erikseen pyytää niitä poliisilta. Koska 13 b § ei koske tietojen luovuttamista, vaan täydentää 13 a §:ää, siihen ei ole tarpeen lisätä viittausta tietojen salassapitoon. Sen sijaan ehdotettuun 13 c §:n 1 momenttiin olisi syytä tehdä vastaava täsmennys kuin 13 a §:n 2 momenttiin.

Professori Voutilainen kiinnittää huomiota hallituksen esityksen 1. lakiehdotuksen 13 a §:n 3 momenttiin, jonka mukaan Oikeusrekisterikeskus säilyttää kopion ECRIS-TCN-järjestelmään tallennetuista tiedoista ja niiden muutoksista. Tiedot poistetaan, kun tietue poistetaan ECRIS-TCN-järjestelmästä. Voutilainen katsoo, että sormenjälkitietojen säilyttämiselle tällaisessa teknisluonteisessa varmuuskopiorekisterissä ei ole välttämättömyysperustetta, koska tiedot perustuvat muualta saatuun tietoon, ja että ehdotus ei ole sopusoinnussa ja oikeasuhtaista arkaluonteisten tietojen sääntelyvaatimuksiin ja perusoikeusrajoituksiin nähden. Lisälausunnossaan professori Voutilainen esittää lisäperusteluita näkemykselleen. Lausunnossa todetaan, että hallituksen esityksessä perustellaan kansallisen kopion tarpeellisuutta, mutta ei esitetä kuitenkaan välttämättömiä syitä sille, miksi kansallisesti on välttämätöntä tallentaa vastaavat tiedot kuin ECRIS-TCN-järjestelmään tallennetaan. Voutilaisen näkemyksen mukaan tietojen täsmällisyysarviointi ja muut rekisterinpitäjän tehtäviin liittyvät kysymykset tulisi ratkaista ECRIS-TCN-järjestelmään tallennettujen tietojen sekä alkuperäisten tietolähteiden tietojen perusteella. Hän myös katsoo, että epäselväksi tältä osin jää, mikä varsinaisesti tällaisen varmuuskopiorekisterin oikeudellinen luonne on. Voutilaisen mukaan muutenkin varmuuskopiorekisterin tietosisältöön tallennettavien tietojen tarpeellisuutta, oikeasuhtaisuutta ja välttämättömyyttäkin olisi syytä arvioida uudelleen.

Tietosuojavaltuutetun toimiston lausunnossa puolestaan kiinnitetään huomiota rekisterinpitäjän vastuuseen ja katsotaan, että on perusteltua säilyttää esityksen mukaisesti sormenjälkitietoja niin kauan kuin niitä ylläpidetään keskusjärjestelmässä. Lausunnossa pidetään myös muutoin hallituksen esityksessä omaksuttuja ratkaisuja tarkoituksenmukaisina. Jatkolausunnossaan apulaistietosuojavaltuutettu lisäksi vielä toteaa, että tietosuojan näkökulmasta on lähtökohtaisesti usein perusteltua henkilötietojen käsittelyn minimointi, mutta rekisteröityjen oikeuksien toteuttamisen näkökulmasta ja myös rekisterinpitäjän oikeusturvan kannalta on huomioitava myös tarpeet riittävälle henkilötietojen säilyttämiselle.

Oikeusministeriö toteaa aluksi, että hallituksen esityksen säännöskohtaisissa perusteluissa on eri säännösten osalta selostettu niihin liittyviä rekisteröidyn oikeuksia ja rekisterinpitäjän velvollisuuksia. Sekä rekisteröidyn oikeuksien turvaamisen että rekisterinpitäjän tehtävien hoitamisen kannalta on välttämätöntä, että rekisterinpitäjä pystyy aukottomasti osoittamaan, mitä tietoja ECRIS-TCN –tietokantaan on luovutettu. Rekisteröidyn oikeuksista henkilötietojen saantiin, oikaisuun, poistamiseen ja käsittelyn rajoittamiseen säädetään rikosasioiden tietosuojalain 4 luvussa ja tietosuoja-asetuksen 15–18 artiklassa. Rekisterinpitäjä on rikosasioiden tietosuojalain 14 §:n 1 momentin mukaisesti vastuussa siitä, että henkilötietoja käsitellään lainmukaisesti. Sen on lisäksi kyettävä osoittamaan, että henkilötietoja on käsitelty 2 luvun mukaisesti. Vastaavat vaatimukset sisältyvät myös tietosuoja-asetukseen. Hallituksen esityksen luonnoksesta saadun lausuntopalautteen valossa tietojen säilyttäminen poliisin rekisterissä tai tietojen luovuttamista koskevat poliisin rekisterin lokitiedot eivät riitä rekisterinpitäjän osoittamisvelvollisuuden kannalta. Rekisterinpitäjän on pystyttävä rikosasioiden tietosuojalain mukaisesti myös osoittamaan, mitkä sormenjäljet ja muut kyseessä olevaan henkilöön liittyvät tiedot on luovutettu ECRIS-TCN –tietokantaan rekisterinpitäjän toimesta, ja että niiden käsittely ollut luovutuksen yhteydessä kaikilta osin rikosasioiden tietosuojalain 2 luvun vaatimusten mukaista. Rikosrekisteri ei sisällä sormenjälkitietoja eikä niitä hallituksen esityksen mukaan myöskään ole tarkoitus tallentaa siihen. Oikeusministeriö katsoo,

että rekisteröidyn oikeuksien turvaamiseksi ja rekisterinpitäjän velvollisuuksien täyttämiseksi tietoja olisi tarpeen säilyttää Oikeusrekisterikeskuksen CRIS-järjestelmässä siihen saakka, kunnes tiedot on poistettu ECRIS-TCN –tietokannasta, eikä esityksessä ehdotettua sääntelyä ole perusteltua muuttaa.

Professori Voutilainen kommentoi lisälausunnossaan 3. lakiehdotuksen 9 luvun 3 a §:n 7 momenttia, jonka mukaan "sormenjäljet talletetaan poliisilain 1 §:n 1 momentissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi poliisin henkilörekisteriin. Sormenjälkien poistamisesta rekisteristä säädetään henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa (616/2019)." Mainitun säännöksen yksityiskohtaisista perusteluista ei ilmene, mikä on se välttämätön syy, että poliisi tallentaa sormenjälkitiedot henkilörekisteriinsä tilanteessa, jossa sormenjäljet otetaan Oikeusrekisterikeskuksen tehtäviä varten ja ne annetaan Oikeusrekisterikeskukselle. Koska perustuslakivaliokunta on korostanut biometristen tietojen käsittelyn välttämättömyysedellytystä, tulisi tältä osin Voutilaisen mukaan esittää välttämätön syy, miksi poliisi tallentaa sormenjälkiä rekisteriinsä tilanteessa, jossa sormenjälkiä ei oteta varsinaisesti poliisin tehtäviä varten, vaan Oikeusrekisterikeskuksen tehtävien hoitamiseksi. Sormenjälkitiedot tallennetaan kuitenkin ECRIS-TCN-järjestelmään. Professori Voutilainen pitää tältä osin sääntelyä ilman lisäperusteluita valtiosääntöoikeudellista perusoikeuksien rajoitusedellytyksiä koskevista syistä johtuen ongelmallisena. Lisäksi Voutilaisen mukaan on syytä huomata, että tietosuojasääntelyn lähtökohtana on käsittelyn minimointivaatimus ja tietojen säilyttämisen rajoittaminen. Näistäkin näkökulmista tietojen tallentamista poliisin henkilörekisteriin tulisi hänen mukaansa perustella erikseen.

Oikeusministeriö viittaa tältä osin hallituksen esityksen perusteluihin sivulla 13, joissa selostetaan nykyistä sormenjälkien ottamista ja rekisteröintiä koskevaa käytäntöä. Käytäntö perustuu pakkokeinolain 9 luvun 3 §:n 1 momentin soveltamiseen.

Henkilötuntomerkkien ottaminen on pakkokeinolain mukainen pakkokeino, jota koskevat toimivaltuudet kuuluvat Suomessa lainvalvontaviranomaisille. Yleisimmin toimivaltuuksia käyttää poliisi. Myös rajavartiolaitoksen ja Tullin ottamat sormenjäljet tallennetaan samaan tietojärjestelmään. Koska asetus ei edellytä, että sormenjäljet ottaisi rekisterinpitäjä, on tarkoituksenmukaista pitäytyä Suomen pakkokeinolain mukaisissa toimivaltuuksissa. Ehdotettu sääntely tarkoittaa, että kyseessä ei olisi uusi poliisin tehtävä, vaan poliisi hoitaisi myös ECRIS-lainsäädännön soveltamisen yhteydessä poliisilain 1 luvun 1 §:n mukaisia tehtäviään. Hallituksen esityksessä lähdetään siitä, että sormenjäljet otettaisiin lähtökohtaisesti esitutkinnan aikana. Ehdotetun pakkokeinolain 3 a §:n säännösten tarkoitus on kattaa kuitenkin myös ne tilanteet, joissa jälkiä ei ole jostain syystä otettu esitutkinnan aikana. Huomioiden, että kaikki tuntomerkkitietoina otetut sormenjäljet tallennetaan jo nykyisin poliisin järjestelmään, on tarkoituksenmukaista, että esitutkintaviranomaisista poliisi huolehtisi tarvittaessa puuttuvien sormenjälkien ottamisesta pakkokeinolain mukaisesti. Sormenjälkiä ei otettaisi laajemmin kuin asetus edellyttää, joten sääntely ei ole ristiriidassa henkilötietojen minimointivaatimuksen kanssa. Valmistelun aikana saadun selvityksen aikana käytännössä sormenjäljet otetaan pakkokeinolain nojalla esitutkinnan yhteydessä lähes aina, joten ehdotettu säännös ei tarkoittaisi kovinkaan suurta ylimääräistä sormenjälkien määrää.

Poliisin rekisterien säilytysajat perustuvat henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annettuun lakiin. Hallituksen esityksessä ei ehdoteta muutettavaksi kyseistä lakia.

Oikeusministeriö kiinnittää lisäksi huomiota perustuslakivaliokunnan lausuntoon (PeVL 46/2022 vp, kohta 9). Perustuslakivaliokunnan mielestä lakiehdotuksilla on hyväksyttävä pääosin EU-oikeuteen palautuva peruste.

Ehdotettuja säännöksiä on arvioitu pääsääntöisesti asianmukaisesti säätämisjärjestysperusteluissa. Valiokunnalla ei ole huomautettavaa hallituksen esitykseen sisältyvistä lakiehdotuksista.
Oikeusministeriö ei pidä perusteluna muuttaa ehdotettuja säännöksiä.

Muu sääntely

Syyttäjälaitos toteaa lausunnossaan, että jossain määrin avoimeksi esityksen perusteella jää ECRIS-TCN- järjestelmän käytön harkinnanvaraisuus koskien asetuksen johdanto-osan 18 kappaleessa viitattuja tarkoituksenmukaisuusperusteita. Näiden osalta olisi hyvä tuoda esille esimerkinomaisesti Suomen oikeusjärjestelmän kannalta merkityksellisiä tapauksia. Tämä olisi avuksi lainkäyttötyössä ja sen ohjeistamisessa.

Oikeusministeriö toteaa, että kyse on EU-asetuksesta, jota yleensä ei saa selittää kansallisella sääntelyllä. Jos asetuksen teksti on tulkinnanvaraista, asia ratkaistaan asetuksen tulkinnalla. Asian selvittämistä tarkemmin esityksen perusteluissa ei olisi myöskään pidettävä hyvänä ratkaisuna, sillä hallituksen esityksen perusteluilla ei tule säätää pykälien sijasta.

Rikosasian käsittelyn osalta esityksessä ehdotetaan, että ECRIS-TCN:n käytöstä säädetään 13 d §:n toisessa virkkeessä, jossa on viittaus asetukseen. Asetuksen 7 artiklan 1 kohdan mukaan yksittäisissä rikosasiaa koskevissa tapauksissa, rikosrekisteritietoja pyytävä viranomainen voi kuitenkin päättää, että tällainen ECRIS-TCN:n käyttö ei ole tarkoituksenmukaista. Edellä mainituin tavoin asetuksen johdanto-osan 18 kappaleessa selvennetään näitä tilanteita. Oikeusministeriö pitää sääntelyä riittävänä ottaen erityisesti huomioon, että kansallisessa laissa ei säädetä myöskään niistä tilanteista, joissa rikosasiassa tulee hankkia rikosrekisterilain mukainen rikosrekisteriote. Syyttäjälaitoksella on lisäksi mahdollisuus antaa sisäisiä ohjeita.

Helsingin käräjäoikeus toteaa lausunnossaan, että esityksessä on tuotu esille, että yleisissä tuomioistuimissa käyttöön otettavaan AIPA-tietojärjestelmään olisi toteutettu Oikeusrekisterikeskuksen järjestelmien tarvitsema tieto, mikä käytännössä tarkoittaisi sitä, että tieto rikosilmoitusnumerosta kulkisi rakenteisena viranomaisketjussa järjestelmästä toiseen. Mikäli näin myös käytännössä tapahtuu, voidaan esitettyä ratkaisua kannattaa. Käräjäoikeuden näkökulmasta huolta kuitenkin herättää se, että AIPA-tietojärjestelmän käyttöönotto rikosasioissa on edelleen viivästynyt eikä lausunnon antamisen ajankohtana tarkka käyttöönottoajankohta ole tiedossa. Jokseenkin epätodennäköisenä voidaan pitää sitä, että järjestelmä saataisiin käyttöön ennen lakimuutoksen voimaantuloa. Myöskään takeita siitä, että esityksen edellyttämät tietojärjestelmämuutokset saadaan ylipäätään tehtyä ja käyttöön, ei ole. Mikäli tarvittavia tietojärjestelmämuutoksia ei saada toteutettua asianmukaisesti, on vaarana työmäärän lisääntyminen ilman siihen osoitettuja resursseja. Tuomioistuinten perustehtävään tarkoitettuja resursseja ei tule käyttää tämän uudistuksen toteuttamiseen.

Oikeusministeriö toteaa, että AIPA-tietojärjestelmän käyttöönoton lopullinen aikataulu rikosasioiden osalta ei ole vielä tiedossa. Jos ECRIS-TCN-järjestelmää aletaan soveltaa vuoden 2023 marraskuussa, on mahdollista, että AIPA on jo käytössä. Kun AIPA on käytössä, rikosilmoitusnumero siirtyy rikosrekisteriin ja Rajsaan syytekohdan mukana rakenteisena tietona. Käyttöönottohetkellä vireillä olevat rikosasiat käsitellään rikostuomiosovellus RITUssa siihen saakka, kunnes vireillä olevien asioiden siirto AIPAan on toteutettu. Siirtymäkauden aikana rikosilmoitusnumero voidaan välittää myös RITUsta sähköisesti, mutta se voi edellyttää järjestelmämuutoksia, joita

tulee erikseen selvittää. Tuomioistuimille ei kuitenkaan aiheudu lisätyötä, koska niillä ei ole velvollisuutta toimittaa rikosilmoitusnumerotietoja muutoin kuin sähköisenä jakeluna.

Resurssivaikutukset

Tietosuojavaltuutetun toimiston lausunnossa kiinnitetään huomiota asetuksen 28 artiklaan, jossa on säädetty kansallisen valvontaviranomaisen tehtävistä, kuten vähintään joka kolmas vuosi tehtävistä tarkastuksista. Omaksutusta rekisterinpitäjän ja käsittelijän vastuun jaosta johtuen kyse ei ole pääasiassa Euroopan tietosuojavaltuutetun valvontatehtävistä, jotka on rajattu käsittelijään eli eu-Lisaan. Tästä syystä apulaistietosuojavaltuutettu katsoo, että kansallisella tietosuojaviranomaisella on erityinen rooli nyt lausuttavana olevan henkilötietojen käsittelykokonaisuuden valvonnassa ja tämä tulee lisäämään TSV:n työmäärää. Apulaistietosuojavaltuutettu katsoo, että tietosuojavaltuutetulle tulee turvata riittävät resurssit näidenkin tehtävien hoitamiseen. Resurssitarvetta ja sen kattamista tulee arvioida vähintään tulevien vuosien talousarvioesitysten yhteydessä niin hallituksen esityksen mukaisten järjestelmien kuin muidenkin eurooppalaisten oikeus- ja turvallisuusviranomaisten tiedonjakojärjestelmien tehokkaan valvonnan turvaamiseksi. Apulaistietosuojavaltuutetun jatkolausunnossa lisäksi todetaan, että lisäresurssitarpeita ei ole ollut mahdollista vielä arvioida kovin tarkasti, ja että esityksestä ei seuraa tämänhetkisen käsityksen mukaan tarvetta erilliselle valvontatarkoitukseen käytettävälle tietojärjestelmälle.

Myös **perustuslakivaliokunta** (lausunnon kohta 10) kiinnittää huomiota lakiehdotuksessa tietosuojavaltuutetulle osoitettaviin tehtäviin. Valiokunta on kiinnittänyt jo aiemmin valtioneuvoston huomiota perusoikeuskirjan 8 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun riippumattoman viranomaisen keskeiseen merkitykseen tietosuojaperusoikeuden toteutumisen kannalta ja pitää edelleen tärkeänä, että valvontaviranomaiselle osoitetaan riittävät resurssit tehtävien asianmukaiseen hoitamiseen (ks. esim. PeVL 40/2021 vp, kappale 39).

Oikeusministeriö toteaa, että hallituksen esitykseen eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2023 (HE 154/2022 vp) sisältyy ehdotus 0,9 miljoonan euron lisäykseksi tietosuojavaltuutetun resursseihin. Lisäyksessä on huomioitu muun muassa sisäministeriön lakihankkeisiin pohjautuvat lisämenot tietosuojavaltuutetulle (EU-järjestelmiä koskevat hankkeet), yhteensä 166 000 euroa. Nyt käsiteltävänä olevaa ECRIS-TCN –järjestelmää koskevaa esitystä valmisteltaessa muodostetun arvion mukaan ECRIS-TCN –järjestelmän aiheuttama lisätyö olisi tullut katetuksi em. EU-tietojärjestelmiä koskevalla määrärahan lisäyksellä ilman erillisen määrärahan tarvetta. Siten tietosuojavaltuutetun toimiston tarkistamaa arviota ei ole ollut mahdollista ottaa huomioon valtion talousarviota koskevassa esityksessä.

Tietosuojavaltuutetulla on yleistoimivalta henkilötietojen suojaa koskevissa asioissa. Tietosuojavaltuutetun valvontatehtävistä säädetään erityisesti EU:n yleisessä tietosuoja-asetuksessa (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus [EU] 2016/679) sekä sitä täydentävässä tietosuojalaissa (1050/2018) ja henkilötietojen käsittelyä rikosasioissa ja kansallisen turvallisuuden ylläpitämisen yhteydessä annetussa laissa (1054/2018). Yleisesti sovellettavan tietosuojalainsäädännön mukaisten tehtävien hoitamisen lisäksi tietosuojavaltuutetulle aiheutuu resurssitarpeita erityislainsäädännöstä, joka sisältää henkilötietojen käsittelyä koskevia säännöksiä. ECRIS-TCN –järjestelmää koskevasta EU-lainsäädännöstä seuraa myös oikeusministeriön käsityksen mukaan lisätyötä, erityisesti siltä osin kuin olisi kyse asetuksen 28 artiklaan perustuvista määräaikaisista tarkastuksista, jotka eivät suoraan seuraa tietosuojalainsäädännöstä. Oikeusministeriö seuraa jatkuvasti tietosuojavaltuutetun toimiston

työmäärää suhteessa valtion talousarvion mukaisiin kehyksiin, ja seurannassa otetaan huomioon muun muassa uuden lainsäädännön vaikutukset. Myös ECRIS-TCN –järjestelmän mahdollisia vaikutuksia työmäärään on tarpeen seurata sen jälkeen, kun järjestelmä on otettu käyttöön [arviolta vuoden 2023 lopussa]. Sitä koskevan EU-lainsäädännön ja ehdotetun kansallisen sääntelyn vaikutukset olisi tarvittaessa otettava kokonaisuutena huomioon myöhempien vuosien valtion talouden kehyspäätösten ja valtion talousarvion mukaisissa määrärahoissa.

Ehdotetun 13 a §:n täsmennykset:

13 a §

Tietojen tallentaminen ECRIS-TCN-järjestelmään

Oikeusrekisterikeskus tallentaa asetuksessa tarkoitettuun jäsenvaltioiden tunnistamista koskevaan järjestelmään, jäljempänä *ECRIS-TCN-järjestelmä*, perustamaansa asetuksen 5 artiklassa tarkoitettuun tietueeseen *rikoksesta tuomitusta asetuksen 3 artiklan 7 kohdassa tarkoitetusta kolmannen maan kansalaisesta*:
1) rikosrekisteriin merkityt rikosrekisterilain 2 §:n 3 momentin 1 kohdassa mainitut tiedot sekä peite- tai lisänimet, jos ne ovat Oikeusrekisterikeskuksen saatavilla, ja tuomiojäsenvaltion koodin;
2) sakkorekisteriin merkityt tiedot tuomitun nimestä, henkilötunnuksesta tai, jos sitä ei ole käytettävissä, syntymäajasta ja kansalaisuudesta sekä sakkorekisteriin merkityn ratkaisun osalta oikeushallinnon valtakunnallisen tietojärjestelmän ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmään merkityt tiedot tuomitun syntymävaltiosta ja -paikkakunnasta, sukupuolesta, mahdollisista aiemmista nimistä sekä peite- tai lisänimet, jos ne ovat Oikeusrekisterikeskuksen saatavilla, ja tuomiojäsenvaltion koodin;
3) tiedot pakkokeinolain (806/2011) 9 luvun 3 §:n 1 ja 3 momentin sekä 3 a §:n nojalla otetuista sormenjäljistä.

Oikeusrekisterikeskuksella on oikeus saada *salassapitosäännösten estämättä* 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetut sormenjälkitiedot poliisilta ja käsitellä niitä tietojen tallentamiseksi tietueeseen sekä tietojen oikaisemiseksi, muuttamiseksi tai poistamiseksi.

Oikeusrekisterikeskus säilyttää kopion ECRIS-TCN-järjestelmään tallennetuista tiedoista ja niiden muutoksista. Tiedot poistetaan, kun tietue poistetaan ECRIS-TCN-järjestelmästä.

Oikeusrekisterikeskuksen pyynnöstä poliisilla on oikeus vertailla sormenjälkiä niiden virheettömyyden varmistamiseksi.

Ehdotetun 13 c §:n täsmennys:

13 c §

Sormenjälkitietojen käyttäminen ECRIS-TCN-järjestelmään tehtävissä hauissa

Oikeusrekisterikeskuksella on oikeus saada *salassapitosäännösten estämättä* 13 a §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetut sormenjälkitiedot poliisilta ja käsitellä niitä tehdäkseen hakuja asetuksen 7 artiklassa säädetyn mukaisesti ECRIS-TCN-järjestelmään 13 d–13 g §:ssä säädettyihin tarkoituksiin, jos se on henkilön yksilöimiseksi välttämätöntä. Oikeusrekisterikeskus voi säilyttää sormenjälkitiedot, kunnes haku on tehty.

Oikeusrekisterikeskus voi säilyttää 13 d–13 g §:n nojalla tehtyjen hakujen tuloksena saadut sormenjälkitiedot niin kauan kuin se on välttämätöntä asetuksen 7 artiklan 7 kohdassa säädettyä tarkoitusta varten.